

De chocoladeboom

Verhalen

Eerste druk

© 2024 Gilbert Keyzer

Alle personages in deze verhalen zijn het product van de fantasie van de schrijver. Iedere overeenkomst met bestaande dan wel overleden personen berust op toeval.

De chocoladeboom

Niet ver van het stadscentrum van La Mouvière, waar de weg een scherpe bocht maakt, groeide al ruim twee decennia een Albizia in de tuin van voormalig notaris Chevalier. De boom was uitgegroeid tot een hoogte van ruim zeven meter en tooide zich 's zomers met roze bloembundels en lange meeldraden. Zijn exemplaar betrof een kweekvorm met de gedaante van een parasol en waarvan het dubbel geveerde blad purper tot bruin verkleurt, afhankelijk van de lichtinval.

De Albizia werd vaak door toeristen en botanisten gefotografeerd, die speciaal daarvoor naar La Mouvière omreden, hetgeen mij als burgemeester verheugde, vanwege de extra omzet door de horeca.

Op zekere dag las ik, dat er zich in die bocht een aanrijding had afgespeeld. Volgens de agent, die de schadeafhandeling had begeleid, was de chauffeur van de voorste auto afgeleid door overhangende groei van de Albizia, die op minder dan twee meter boven de weg zou hangen.

Hij had van schrik geremd, waarna een achterliggende auto tegen de zijne was aangereden. De verzekeraar van deze automobilist had mijnheer Chevalier aansprakelijk gesteld voor materiële schade en nekletsel.

Er waren door fietsers al vaker bezwaren bij mijnheer Chevalier ingediend, betreffende afgevallen bladeren, bloemen en zaadpeulen, die het asfalt ter plekke glibberig maakten.

Hij wees ze consequent af, hetgeen hem op scheldkanonnades en schriftelijke bedreigingen kwam te staan.

Mijnheer Chevalier deed aangifte.

Men ging over tot het indienen van klachten bij het politiebureau. Bovendien had hij nieuwe burens gekregen, die beweerden dat de Albizia te dicht bij de erfgrans stond, van alles op hun perceel liet vallen en voor overlast van insecten zorgde.

Ze eisten mondeling en vervolgens schriftelijk, dat de boom gerooid werd. De voormalig notaris weigerde en motiveerde dit schriftelijk in een aan de burens en de gemeente gerichte brief.

George Chevalier was een goede vriend van me. Nadat hij met pensioen was gegaan, waren we elkaar enigszins uit het oog verloren. Zijn problemen vormden een geschikte aanleiding om hem te bellen. Hij reageerde enthousiast en nodigde me uit.

La Mouvière, het stadje waarvan ik burgemeester was, telde nog geen twaalfhonderd inwoners, die een hechte gemeenschap vormden. Mijn succes als burgemeester had ik dan ook te danken aan mijn zichtbaarheid. Ik had de pest aan telkens uit de hand lopende vergaderingen, die ik met allerlei smoesjes vaak voortijdig verliet en hield ervan om bijna dagelijks het stadscentrum te bezoeken. Ik heb meer tijd buitenshuis doorgebracht dan in het gemeentehuis.

Met vrijwel iedereen had ik de afgelopen jaren wel een praatje gemaakt. Problemen wist ik vaak informeel op te lossen. Ook het probleem van George zou mij geen onoverkomelijke hindernissen opleveren, zo wist ik zeker.

Een nieuwe pluim op mijn hoed. Hoe meer stemmen, hoe groter de kans, dat ik een volgende ambtstermijn als burgemeester tegenmoet kon zien. Ik gaf aan mijn secretaresse door, dat ik die middag op werkbezoek ging en de rest van de dag niet bereikbaar zou zijn. Wandelend door het stadscentrum, groette ik middenstanders en boeren, die hun wekelijkse markt opbraken.

Het was een zonnige zomerdag. Vanuit open ramen klonk afscheidsgezang van schoolkinderen. Bij de poort wachtten ouders, om ze na de laatste schooldag voor de vakantie af te halen.

We zwaaiden naar elkaar.

De Albizia was al van veraf zichtbaar. Een kleursymfonie van bruin dubbel geveerd blad en roze bloemen. Talrijke bijen vlogen er overheen en landden tussen de meeldraden, om er vervolgens met stuifmeel volgeladen weg te zoemen.

Dit pronkstuk van moeder natuur stond enigszins beschut, met achter zich twee haaks op elkaar staande muren. Inderdaad hingen enkele boomtakken laag boven de bocht.

Het verbaasde me, dat de boom inmiddels niet was omgehakt.

George stond me voor het tuinhek op te wachten.

We schudden handen en voerden een korte omhelzing uit, waarna we op zijn terras gingen zitten. Zijn vrouw Claire en ik wisselden twee zontjes uit. Zij serveerde koffie en soesjes.

Na enkele lovende opmerkingen over de tuin, begon ik over de aansprakelijkheidsstelling.

‘Waarom snoei je die overhangende takken niet gewoon weg?’

‘Ach mijn beste Roger, kijk nou toch eens goed. Albizia is volmaakt symmetrisch, van welke kant je de boom ook bekijkt. Iedere snoei zou dit wonder van de natuur verminken. Het was haar bedoeling, tot deze volmaaktheid uit te groeien.’

Behoudens een lichte kronkeling van de stam, zou men de boom inderdaad een meervoudige symmetrie kunnen toeschrijven.

Ik adviseerde een professionele boomsnoeier.

George keek me aan, alsof ik een beenamputatie had voorgesteld.

‘Roger heeft gelijk, lieve.’

Verstoord keek hij zijn vrouw aan. ‘Ach, ik zal er eens over denken. Na de bloei misschien.’

‘Ik hoorde dat jullie nieuwe burens problemen hebben met de boom.’

‘Ja, begrijp jij het? Onze vorige burens hadden er totaal geen problemen mee. Sterker nog: ze bewonderden Albizia.’

George nam me mee naar de erfgrans.

Tussen een rafelige conifeerhaag kon ik de villa onderscheiden, die als een betonnen bunker volkomen detoneerde met de omliggende woningen, waarvan de meeste ruim tachtig jaar oud waren. Om het gedrocht heen was de kavel wit uitgeslagen van cement. Er leek niemand te wonen.

We gingen onder het gebladerte van de chocoladeboom staan. Af en toe huiverden de bladeren in een lauwe wind. Hun teer getril werd overstemd door het onophoudelijke gegons van bijen. Ik betastte het bruine plafond en fantaseerde over vruchten van chocolade.

‘Ik heb Albizia ruim eenentwintig jaar geleden geplant. Het is een kwetsbare kweekvorm, zomerchocolade genoemd, die ik moest beschermen tegen de vorst. Ik heb hem gekoesterd. Ik zorgde er voor, dat de grond tijdens lente en zomer voortdurend vochtig bleef.’

Nu is dat niet meer nodig. De wortels reiken diep genoeg. Op een bepaalde manier zijn we met elkaar verbonden geraakt. Ik voel dat als de boom floreert, het met mij ook goed gaat. Als ik de stam aanraak, kan ik de sapstromen voelen.'

'Je bent toch geen boomknuffelaar geworden, mijn beste?'

'Zo zou je me op een bepaalde manier wel kunnen noemen.'

'Ik zag de afgelopen jaren overal van dit soort bomen in tuinen verschijnen. Ze waren allemaal na zowat een jaar verdwenen.'

'Dat komt omdat men geen rekening houdt met haar wensen.'

'De boom staat schat ik ruim twee meter bij de erfgrans vandaan. Dat is dan toch ruim voldoende?'

'Niet volgens de bureu. Hij beweert, dat hij een meter vijftachtig gemeten heeft.'

'Wat zijn dat voor soort lui?' vroeg ik, naar de bunker knikkend.

'Ik belde vorig jaar herfst aan om me voor te stellen. Het is een ouder stel. Hij loopt met een stok. Ze reageerden bijzonder stug. Hun namen kreeg ik niet te horen. Ze willen volgens mij niets met hun bureu te maken hebben. Zij begon meteen te klagen over de peulen, waardoor ze iedere dag moest vegen. Ze beweerde, dat ze bijensteken had opgelopen. Ik heb ze daarna in geen maanden gezien. Van het voorjaar zijn ze er volgens mij definitief komen wonen. Vorige week riep die vent, dat hij binnenkort alle overhangende takken zal wegsnoeien.'

'Dat recht heeft hij, helaas. Ik zou het formeel spelen. Meld dat je een kapvergunning hebt aangevraagd. Ik zorg ervoor, dat die vergunning niet wordt verleend. Laat ze de afwijzing lezen. Dan kan je tegen ze zeggen, dat je het hebt geprobeerd.'

'Dat is een mogelijkheid, ja. Dat zal hem er echter niet van weerhouden, om Albizia te verminken.'

'Heb je erover gedacht om de boom pakweg een meter verder bij de grens vandaan te laten verplaatsen?'

'Dat overleeft Albizia nooit. De wortels zijn te kwetsbaar.'

'Ik zou een boomkweker om advies vragen.'

We wandelden terug.

‘Je blijft toch eten, Roger?’ vroeg Claire. ‘Ik heb erop gerekend.’

‘Graag.’

George haalde een van zijn beste flessen uit de kelder.

We leuterden over stadse aangelegenheden, totdat zijn vrouw een uitstekende maaltijd serveerde.

In de avondschemering vouwde de Albizia haar bladeren samen.

Na koffie en pastis nam ik afscheid. George beloofde de kapvergunning aan te vragen.

Een paar weken later ontving ik verontrustend nieuws. George was met ernstige buikklachten in het gemeenteziekenhuis opgenomen. De internist dacht aan een voedselvergiftiging.

Voortijdig verliet ik een vergadering, om hem te bezoeken. Een verpleegster verwees me naar een eenpersoonskamer. Voor de tweede keer schrok ik.

Hij zag er beroerd uit. Zijn gezicht zag vrijwel net zo bleek als het hoofdkussen. Er was een neussonde ingebracht, die groengele vloeistof in een zakje hevelde.

‘George, mijn vriend! Wat is er gebeurd?’

Zij antwoord was moeilijk te verstaan. ‘Iets verkeerd gegeten, denken ze. Ik zou niet weten wat. Dan zou Claire ook ziek moeten zijn. We eten altijd hetzelfde.’

Clair zat op een stoel naast het bed. Ik boog me voorover om haar te omhelzen. Ze had roodomrande ogen.

George kreeg een infuus, vanwege uitdroging en om medicijnen toegediend te krijgen. Ik nam afscheid en wandelde met Claire naar hun huis.

‘George is bijna nooit ziek’, beweerde zij.

‘Hij zal vast snel opknappen.’ Voor de derde keer schrok ik.

De Albizia had de meeste bladeren en bloemen laten vallen, terwijl het nog geen augustus was. We keken in een gat.

‘Wat is hier gebeurd?’

‘Ik zou het niet weten, Roger. Het begon op de dag dat George begon te braken. George beweerde altijd, dat als de boom gezond blijft, het

met hem ook goed gaat. Misschien is het andersom en werd Albizia ziek, omdat George ziek is geworden.'

Twee dagen later stierf mijn vriend aan bloedvergiftiging, door een reactie op een bacteriële infectie.

Ik herlas de rouwkaart vele malen en kon er met verstand noch gevoel bij. Ik haalde Claire met mijn auto bij haar huis op, zodat we gezamenlijk naar het uitvaartcentrum zouden rijden.

De Albizia was geheel kaal geworden.

Claire hield zich goed, ook al leek zij breekbaar geworden van verdriet.

Ik zoende voorzichtig haar wang, door de voile heen.

'Wat kan ik anders zeggen, dan...'

Claire nam mijn handen. 'Ik wil je iets laten zien, Roger.'

We wandelden naar de gestorven boom.

Zij wees naar de stam.

Ik telde tien erin geslagen, dikke koperen spijkers.

Beleefd volk

Het echtpaar wilde op vakantie naar een land, dat zij nog nooit hadden bezocht.

Dat land stond bekend om het aangename zeeklimaat en fraaie bouwwerken. Bovendien leverden kantklossters producten van wereldfaam.

Ze reserveerden er een hotel voor een week en vlogen ernaartoe.

Het bleef de eerste dagen bewolkt, zodat ze besloten tot een rit over bergachtige wegen. Ze huurden een auto.

Het kostte het echtpaar het grootste gedeelte van de dag, want zij wilde telkens uitstappen om het landschap en schilderachtige huisjes te fotograferen.

Ze kwamen aan het begin van de avond uit bij een kustplaatsje, dat op de kaart niet aangegeven stond. Ze parkeerden en namen plaats op het terrasje bij een taverne, alwaar niemand kwam opdagen om hun bestelling op te nemen.

Hij keek naar binnen. 'Ze zullen wel gesloten zijn.'

'Zullen we bij dat restaurant daar verderop uit eten gaan?' stelde zij voor.

Het was er rustig. Ze gingen naar binnen en keken om zich heen, wachtend op iemand die hen een zitplaats aan zou wijzen.

Niemand verscheen, zodat ze een tafeltje aan een raam uitzochten.

Het echtpaar bekeek een haventje met bootjes.

Het restaurant stroomde vol met lokale bewoners. Ineens kwam personeel uit deuropeningen tevoorschijn. Men omhelsde elkaar en kletste uitvoerig en rumoerig, waarna bestellingen werden opgenomen en drankjes geserveerd, waarbij het echtpaar steeds werd overgeslagen.

De man had er genoeg van. Hij vervoegde zich aan de bar. De taal niet machtig zijnde, maakte hij in het Engels duidelijk, dat ze iets wilden drinken.

De barkeeper haalde zijn schouders op en schudde zijn hoofd. De man maakte drinkgebaren. De barkeeper wees naar een vitrinekast. De

toerist nam er een flesje water en een flesje frisdrank uit, hetgeen direct afgerekend diende te worden.

Hij overhandigde de barkeeper een bankbiljet, waarop die in de kassalade graaide en een handvol wisselgeld over de toog wierp.

Beduusd graaide hij de munten bij elkaar.

Inmiddels was het echtpaar door grote gezelschappen omringd geraakt, die voorgerechten geserveerd kregen.

Het echtpaar werd door iedereen genegeerd. De man begon wenkende gebaren naar het personeel te maken. Uiteindelijk verscheen een jonge vrouw aan hun tafeltje, die hen niet aankeek.

De man maakte met handgebaren duidelijk, dat hij menukaarten wenste.

De serveerster verdween, om terug te komen met een stapeltje oude kranten en tijdschriften, dat zij op tafel neerlegde, waarna zij nieuw binnengekomen landgenoten ging begroeten.

‘Wat een raar gedoe’, vond de vrouw.

‘Zullen we gaan? Misschien is dit restaurant niet bedoeld voor toeristen.’

Ze verlieten het restaurant en liepen door enkele straten. Nergens zagen ze kantklossters en interessante gebouwen.

‘Waar zijn alle toeristen toch gebleven? Het vliegtuig zat helemaal vol’, zei de vrouw.

‘Geen idee.’

Bij geen enkel restaurant of taverne vonden ze een plek. Bij een bakker kochten zij zoete broodjes en zoute stengels, die zij verorberden, terwijl ze terugreden naar het hotel. Hier aangekomen, bezochten zij het restaurant en kregen van de hotelier in redelijk Engels te horen, dat de keuken zojuist gesloten was.

De man vertelde over hun belevenissen in het kustplaatsje.

De hotelier beweerde, dat er vandaag een nationale feestdag werd gevierd, die men zoveel mogelijk voor zichzelf wilde houden.

‘Waarom hebben ze ons dan niet gewoon weggestuurd?’ vroeg de vrouw.

Hij trok zijn wenkbrauwen op. ‘Zoiets zouden we alleen doen bij ernstig wangedrag. We zijn beleefd volk.’

Hij bood het echtpaar aan om met oud brood tosti's te bereiden.
Het echtpaar was niet langer hongerig. Het trok zich naar de hotelkamer terug.

'Die feestdag staat helemaal niet in een van die folders', meldde de vrouw, een map vol informatie dichtslaand.

'Die feestdag bestaat niet. Ze hebben gewoon een hekel aan toeristen. Terwijl ze er dik geld aan verdienen. Snap jij dat nou?'

Ze gingen het balkon op, om naar de zee te kijken.

Er voer een dubbeldeks boot barstensvol toeristen.

'Daar zijn ze dus gebleven', concludeerde de vrouw.

De zon kromp tot in een gloeiende schil en verdween. Vanaf de kust flakkerde, knalde en knetterde vuurwerk. Raketjes schoten gillend de hemel in en vloeiden uit in sproeiende kleuren. Op het terras beneden sprong verlichting aan. Bezoekers verschenen en werden enthousiast verwelkomt door het hotelpersoneel. Ze kregen dranken en warme maaltijden geserveerd. Een man ledigde zijn wijnglas, kwam overeind en begon schallend liederen in de landstaal te zingen, hierbij theatrale gebaren uitvoerend. Blijkbaar weefde hij er grappen doorheen; af en toe barstten de meezingende toehoorders in lachen uit.

'Het gaat vast over ons', vermoedde de man.

'Welnee. Laten we naar binnen gaan, voordat ze ons zien.'

Hij opende een ijskastje. Ze dronken nepchampagne uit plastic glaasjes en aten pinda's.

Tot ver na middennacht feestte men door.

Op bed liggend, keek het echtpaar televisie, waarbij ze in slaap vielen.

'Zullen we proberen om eerder terug te vliegen?' vroeg de vrouw de volgende ochtend.

'Dat is dan wel zonde van het geld. We hebben nog twee dagen.'

Na enige aarzeling gaf ze hem gelijk. 'We kunnen wel weer een ritje maken. Misschien kunnen we een stadje vinden, waar ze kantklossen.'

'En dan een dagje naar het strand.'

'Ik heb m'n zwempak niet meegenomen.'

'Dan koop je er toch een. Een zwempak van kant.'

'Ik moet er nog even over denken.'

Regenwolken verschenen aan de horizon.

Deepaks promotie

Hij smeerde zijn lichaam zorgvuldig in met rundvet, draaide in kokosolie gedrenkte reepjes linnen in zijn oren en keek naar de ondoorzichtige golfjes van de Indische oceaan, die tot voor kort de ochtendzon spiegelden tot een eindeloos, glinsterend tapijt. Het zeewater, een paar maanden geleden nog kristalhelder, was door slachtafval uit de nieuwe visfabriek vertroebeld en bedekt geraakt met een dunne, olieachtige film.

Deepak had gemerkt, dat de oesterbanken erdoor aangetast waren geraakt. Hij nam zich voor om naar andere banken op zoek te gaan en doopte zijn duikbril zo diep mogelijk in het water. Nadat hij die had opgezet, greep hij een net van de rotsige bodem en sprong de oceaan in.

De oesterbanken die Deepak afspeurde, lagen zo afgelegen, dat hij weinig concurrentie te duchten had. Hij woonde en werkte al jaren aan de kust en kon er zich in het dorp een behoorlijke kamer veroorloven, alwaar hij met zijn vader woonde.

Met enkele krachtige duikslagen had hij de banken bereikt. Slierten afval dreven er overheen, bewegend op het ritme van de deining.

Hij haalde zijn mes uit zijn gordel, wrikte oesters los, schoof ze in het net en trappelde, na een onderwaterverblijf van bijna twee minuten, naar het oppervlak. Hij stootte verbruikte lucht uit zijn longen, ademde zo diep mogelijk in, stortte zijn oogst op de rotsen, nam een paar minuten de tijd om goed op adem te komen en verdween wederom onder water. .

Na zeventien duikbeurten had Deepak een behoorlijke stapel oesters naar de oppervlakte gebracht. Uit een tasje diepte hij een fles water en enkele dadels op. Hij liet zich door de zon opwarmen en begon de schelpen open te wrikken. Hij had niet één parel geoogst.

Dat komt natuurlijk door die troep uit de fabriek, wist Deepak. Alle oesters hebben ze vergiftigd.

Hij besloot om het enkele tientallen meters verderop te proberen, waar de rotswand en het smalle strand zich van de havenmond afbogen.

Hier was het water helderder. De oesters leefden er wel wat dieper, zodat hij telkens met een halfvol net en na ongeveer een minuut naar boven moest.

Het rundvet was grotendeels van zijn lichaam afgespoeld. Deepak kreeg het zo koud, dat hij vlak voor zijn achttiende duikbeurt besloot, dat het mooi was geweest voor die dag, ongeacht de eventuele oogst.

Hij sprong de golfjes in en zag vrijwel meteen een grijswitte, langwerpige gedaante op zich af komen.

De haai stulpte zijn kaken uit. Deepak zag rijen gekartelde tanden blikkeren.

In doodsangst bewoog hij zich opwaarts. Hij greep de rotsige wand en trok zich in veiligheid de zee uit. De haai, die hem tot op slechts enkele meters genaderd was, stak de kop boven water en bekeek hem met een groot zwart oog. Golfjes klotsten tussen de moorddadige, gekartelde tanden door.

Deepak trok zijn mes en maaide ermee, zonder het dier te raken, dat naar de diepte dook.

Deepaks vader kwam aanrennen.

Hij wachtte hijgend, met de handen op de knieën, tot hij op adem was gekomen. 'Ik zag dat monster op je afkomen! Ik heb me schor geschreeuwd om je te waarschuwen!'

Deepak omhelsde zijn vader. Hij huiverde van angst en kou. Hij veegde met linnen de resten rundvet van zijn huid, hierbij geholpen door zijn vader en kleepte zich aan.

'Ze komen op het slachtafval af', wist de oude. 'Ik had het je toch voorspeld!'

Gezamenlijk controleerden zij de oesters.

Wederom geen enkele parel.

'We zijn klaar hier, vader. We moeten ergens anders naartoe.'

Zij keerden terug naar het dorp en gingen theedrinken in een theehuisje.

‘Misschien is er werk in de visfabriek’, opperde zijn vader.

‘Ik ga er vanmiddag langs.’

Ze hadden bij de fabriek geen werk voor Deepak.

Thuis ging hij op zijn matras liggen en dacht aan hun komende armoede.

Waar zouden zich oesterbanken bevinden, die nog rendabel en toegankelijk waren?

Door het raam keek hij naar de bloedrode, ondergaande zon.

Zijn vader kwam binnen. ‘Dag mijn zoon. Ze hadden zeker niets voor je.’

‘Niets. We worden zwervende bedelaars.’

‘Ik denk het niet. Ik sprak daarnet een van mijn neven. Hij kent een Amerikaanse zakenman, die misschien een baan voor je heeft.’

Deepak veerde op. ‘Wat voor baan?’

‘Ze wachten op je in het theehuis. Als je wordt aangenomen, betekent het wel, dat je naar Amerika zal moeten verhuizen. Naar Florida, om precies te zijn.’

Amerika. Dat was een land, zo wist Deepak, waar je rijk kon worden, met enig geluk en door hard te werken. Hij had altijd vermoed, dat het land weliswaar bestond, maar dat de kans op rijkdom een sprookje betrof, dat slechts door kapitaalkrachtigen kon worden gerealiseerd.

‘Doe je best jongen, zo meteen. Ik heb hoog over je opgegeven. Als je daar werkt, moet je me iedere maand geld sturen. Dan kan ik hier blijven wonen.’

De kortgeschoren golfgrasvelden waren Deepak een wonder. De bomen en struiken, florerend in onberispelijke aarden cirkels, de lijnrechte oevers, zelfs het water van het meer leken volmaakt harmonieus in hun perfectie. Het was aangenaam warm, niet zo verzengend heet als in zijn geboorteland.

Van het bootreisgeld, hem door Jim de Amerikaan voorgeschoten, had Deepak voldoende overgehouden om zich fatsoenlijk in de kleren te steken.

Jim had hem op de kade staan opwachten en hem meteen naar een warenhuis meegenomen.

Ze verlieten het golfkarretje, om gezamenlijk naar de oever van het meer te lopen. Deepak droeg een tas.

In de verte liepen ploegjes mannen, waarvan er telkens, nadat een ploegje halt hield, iemand een golfbal bij zich vandaan mepte.

‘Oké Deepak. Hier ga je beginnen. Het beste kan je flink wat modder opwoelen, dan zie je de golfballen beter. Je kent de deal: vijftig dollarcent per bal, schoongemaakt bij mij ingeleverd. Hoeveel minuten kun je ook al weer onder water blijven?’

‘Twee minuten, mijnheer.’

‘Dan ben je hier meteen al de kampioen. Als je genoeg hebt verdiend en mijn investeringen hebt terugbetaald, kopen we een duikerspak voor je. Dan kan je uren onder blijven.’

Deepak rekende voor de zoveelste keer uit, hoeveel een dollar in de munteenheid van zijn vaderland bedroeg. Ik word rijk, wist hij zeker. Ik stuur vader iedere maand de helft van wat ik verdien.

Het water van het meer leek hem even troebel als dat van de oesterbanken bij de visfabriek. Dit viel hem tegen.

Hij ontkleedde zich tot op zijn zwembroek en gespte een riem om, waaraan een netje hing. Jim reikte hem een blik vaseline aan. Deepak smeerde zijn lichaam er mee in.

De Amerikaan vouwde Deepaks kleren netjes op en borg ze op in een kartonnen doos.

‘Je bril jongen.’

Deepak doopte de duikbril in het water en schoof hem over zijn hoofd heen. Hij gespte zwemvliezen aan.

‘Succes jongen! Ik kom over een paar uur bij je kijken!’

Jim liep bij hem vandaan.

Hoe diep is het hier eigenlijk, vroeg Deepak zich af.

Hij ging op de oever zitten en liet zich voorzichtig in het water zakken. Het kwam tot zijn middel. Hij zette een paar passen voorwaarts. Modder wolkte op. Het koele meer werd snel dieper. Deepak rilde en dook schuin naar beneden. Door de zwemvliezen bereikte hij een enorme vaart.

Het zicht was nog minder dan bij de visfabriek.

Voorzichtig zwom Deepak langs de oever. Hij bereikte een gedeelte, waar het water wat minder troebel was. Wat zei Jim ook alweer? Modder opwoelen.

Me beide armen maaide Jim vlak boven de bodem.

Tot zijn vreugde glom hem het wit van enkele golfballen tegemoet. Hij verzamelde ze in het netje. Drie dollar, dacht hij, in groeiende hebzucht.

De oever in beide richtingen afspeurend, wist hij binnen een half uur veertien ballen te verzamelen. Koud geworden, besloot hij het water te verlaten. Hij klom rillend de oever op en koesterde zich in de zon.

De vaseline was grotendeels van zijn huid verdwenen.

Enigszins opgewarmd, ging hij opnieuw het water in. Hij zwom met grote slagen naar de overkant, waar riet groeide en hervatte zijn speurtocht.

Hier viel de oogst tegen. Deepak vond niet meer dan drie ballen en voelde zich snel afkoelen. Hij zette koers naar de andere oever.

Zijn rechterbeen werd als tussen enorme, scherpe klemmen gevat. Intense pijn sloeg door hem heen. Gillend bellen blazend, keek hij over zijn schouder. Hij zag de kaken en rijen gele tanden van een enorme alligator.

Een drakenoog staarde hem vanachter een vlies aan. Het dier trok Deepak naar de bodem en rolde enkele keren om zijn as, hierbij Deepaks been van de romp scheidend.

Hij voelde zijn bewustzijn met zijn bloed wegvloeien.

Deepak keek naar het oppervlak, waar zonlicht op groenige golfjes speelde. Hij opende zijn mond en stierf.

Te verre vrienden

Tegen het einde van de herfst verhuisden Terry en Diny naar een doorzonwoning in Merelande.

Ik hielp verhuizen en vroeg me af, wat er van hen zou worden, in die met bouwafval en rijtjeshuizen bedekte zandvlakte.

Ben je wel goed bij je hoofd, om in zo'n polderwoestijn te gaan wonen? Waarom zou je zoiets ondernemen?

Vragen die ik ze nooit heb gesteld, omdat ik met ze te doen had.

Een fraaie, ruime woning was het wel. Vol trots hadden ze ons de bouwtekeningen laten zien. Zes bij elf. Half vrijstaand met garage.

Ze hadden het huis tijdens de bouw diverse keren bezocht en foto's genomen.

Voor- en achtertuin waren vol gestort met opgespoten zand en kleibrokken. In de wijde omtrek geen enkel vertier voorhanden, een videotheek en shoarmatent met gokautomaat uitgezonderd.

Dat komt allemaal wel, als we er eenmaal zitten, verzekerden ze ons.

Dappere vrienden. Ze lieten een fraai appartement in het stadscentrum van Utrecht achter. Ik woonde om de hoek. Met gemeenschappelijke vrienden bezochten we al jaren elkaar, restaurants, cafés, muziekoptredens en theatervoorstellingen. Terry en vooral Diny vormden het middelpunt van dit groepje. Zij organiseerde van alles. Hoe vaak zaten we niet tijdens zomeravonden op hun dakterras aan de barbecue, met geweldig uitzicht over stad en gracht? Die tijd was voorgoed voorbij.

Diny wilde een tuin en kinderen. Moeders wil is wet, placht Terry hun verhuizing te verdedigen. Na hun vertrek verwaterden de contacten tussen hen en ons en tussen de achterblijvers.

De Merelanders gaven wel na enkele maanden een openingsfeest, zonder zich nog ooit in Utrecht te vertonen.

Aan het begin van een lenteavond reed ik er naartoe. Met plakband had ik een handgeschreven routebeschrijving met het juiste afslagnummer aan het dashboard bevestigd.

Ik nam deze afslag en sloeg vervolgens te vroeg rechtsaf, waarna een dwaaltocht door boomloze nieuwbouwwijken begon.

Een gierende wind blies zand en brokken piepschuim tussen de huizenrijen door. Veel straten ontbeerden straatverlichting en waren onverhard.

Talrijke keren stopte ik, om uit te stappen en met behulp van een zaklamp de straatnamen te lezen.

Het adres bevatte een naam en twee paar, door een streepje met elkaar verbonden, dubbele cijfers. Bij ieder busstation stopte ik, tevergeefs op zoek naar een kaart.

Wanhopig besloot ik ergens de weg te vragen. Ik benaderde een rijtjeshuis en belde aan. Na geruime tijd wachten, zag ik lamellen achter het keukenvenster bewegen. De voordeur bleef dicht.

Dan maar terug naar huis, besloot ik moedeloos. Verslagen begon ik mijn weg uit het labyrint van erfjes, straten en onverharde, onbegrensde vlaktes te zoeken. Ik passeerde een kleine Jeep, waarvan ik me herinnerde, dat Diny in Utrecht in zo'n type had gereden.

De straat stond overvol met auto's.

Ik parkeerde even verderop aan de rand van een zandvlakte, nam een wijnfles in cadeauverpakking van de bijrijdersstoel, trok het briefje van het dashboard, greep de zaklamp en liep de straat af, onderwijl met de lamp gevels beschijnend. Al snel vond ik de juiste cijfers.

Gevonden, juichte ik. Lamp en briefje borg ik in mijn jas op.

De bel gaf een drietonige, stijgende melodie.

Diny deed open en omhelsde me stevig. Ook van Terry ontving ik een omhelzing en bovendien een klap op mijn schouder.

Had ik het makkelijk kunnen vinden?

'Ja hoor.'

Ik wierp mijn jas op een stapel jassen in de hal en liep met ze mee.

Wel twintig gasten telde ik in de woonkamer en de halfopen keuken.

Ik kende enkele van hun familieleden.

Diny voegde zich in een groep dames. De tennisclub, concludeerde ik uit opmerkingen. Geklets en gelach vervormde hierna tot een geraas, waar vrijwel niets meer uit op te maken viel.

Terry manoeuvreerde zich tussen de aanwezigen naar de oven, waaruit een geur van hartige hapjes kwam.

Ik zette de fles op een salontafel en posteerde me tegenover de deur naar de hal, tussen de tennisdames en de familieleden van Terry en Diny, die in de zithoek, kennelijk gebrouilleerd langs elkaar zaten te zwijgen en te kijken. Naast me stonden twee echtparen. Uit hun opmerkingen leidde ik af, dat het hier burens betrof.

‘Woont u ook in Merelande?’ vroeg me een man.

‘Gelukkig niet zeg.’ Na die opmerking negeerden ze me.

Terry trok een bakplaat vol versnaperingen uit de oven, schoof de boel geroutineerd in een schaal en begon te serveren.

Ik vermoedde dat er op de keukentafel achter de tennissters, drankjes en versnaperingen stonden en begon me, onder het uiten van verontschuldiging, door de kakelende menigte heen te werken. Het lukte me niet om de tafel te bereiken, die beschermd leek door honderden kilo’s vrouw. Misnoegd keerde ik terug naar mijn oude positie.

Terry stond een familieruzie te sussen. De hapjes vielen uit de schaal. Men schoot te hulp om ze op te rapen, zodat enige ruimte ontstond.

Ik begaf me naar de keuken, alwaar enige ruimte was ontstaan. Op het aanrecht stonden flessen en plastic glazen.

Ik schonk rode wijn in en nam een forse slok.

Wat nu? Mijn oude positie tegenover de deur naar de hal weer innemen en een praatje maken met hun burens? Kansloos. Ik had ze voorgoed beledigd. Aansluiting zoeken bij de tennissters? Ik keek tegen een muur aan van wit en donkerblauw gekleed vrouwen vlees.

Ik leunde tegen het aanrecht en dacht: ik ben blijkbaar helemaal voor niets gekomen.

Terry kwam de keuken in.

‘Je hebt het er weer druk mee.’

‘Kan je wel zeggen, ja. Hij plaatste glazen en flessen op een dienblad.

‘Even een familievuurtje doven.’ En weg was Terry.

Diny voerde het hoogste woord. Ze leek iemand te imiteren, hetgeen lachsalvo’s en instemmende opmerkingen veroorzaakten.

Diny imiteerde spastisch springend een tennisbeweging. Men joelde. Een forse dame stapte achteruit, boven op mijn rechtersvoet.

Ik schreeuwde. Niemand merkte het.

Met twee slokken had ik mijn glas leeg. Ik voelde zuur branden, waarna honger opwelde.

Terry stond in het midden van de woonkamer te oreren. Een zus of schoonzus schreeuwde er doorheen. De buren luisterden geboeid.

Ik keek naar hem en naar Diny en besloot om zonder groet het feestje te verlaten, zodat ik niets over mijn vroege vertrek hoefde uit te leggen.

Ik glipte ongezien de gang in en trok mijn jas aan. Zachtjes trok ik de voordeur achter me dicht.

De wind was gaan liggen. Het regende. Mijn auto stond in de blubber.

Straks zit ik vast en moet ik ze om hulp vragen, vreesde ik.

Voorzichtig gaf ik gas. De achterwielen draaiden even door, om vervolgens enige grip te krijgen.

Ik keek door de voorruit en vroeg me af, hoe ik hier terecht gekomen was. Slechts hier en daar brandde een rijtje straatlantaarns.

Hier rechtsaf? Daar lagen rioolbuizen. Of niet? Nee, ik kwam van de andere kant. Daar, die bouwkeet. Of toch niet? Volgens mij heb ik hier daarnet gereden.

De ruitenwissers zwoegden piepend. Honger gloeide.

Na bijna een half uur zoekend rijden, met enorme, vaak zich repeterende omwegen merkte ik, dat ik weer bij het huis van Terry en Diny terecht was gekomen.

De gordijnen waren niet dichtgeschoven. Gedaantes bewogen. Er klonk muziek.

Aanbellen en de weg vragen. Ik glimlachte grimmig bij de gedachte.

Het was een zegen, dat het ophield met regenen.

Ik reed door plassen, zodat de wissers modderwater van de voorruit probeerden te vegen, liet de bouwkeet links liggen en kwam op een onbestraat, doodlopend weggetje terecht. Moedeloos hield ik rekening met de mogelijkheid, in mijn auto te moeten overnachten en te wachten op de dageraad.

Ik schrok van een man met een hondje, verlicht door de enige lantaarnpaal in de wijde omtrek en stapte uit, midden in een plas. Vriendelijk en geduldig wees hij me de weg uit dat onzalige labyrint. Ik bedankte, volgde zijn instructies en bereikte een parallelweg. Na enkele kilometers kwam een benzinstation in zicht. Ik parkeerde en ging naar binnen. In een vitrine lagen broodjes. De kaas die eruit stak vertoonde donkere randen. De gehaktballen maakten een beschimmelde indruk. Uit een rek plukte ik een zak chips. Uit een koelvitrine haalde ik een blikje fris. Achter het stuur gebruikte ik mijn maaltijd en kreeg opnieuw last van maagzuur. Ik had pakjes melk zien staan en stapte uit. Rolluiken zakten voor de ruiten. De lampen boven de pompen gingen uit. Ik reed verder en draaide even later de snelweg op. Nergens een benzinstation, laat staan een restaurant. Ach, die verre vrienden van me. Ik belde ze enkele weken later en kreeg Terry aan de lijn. Ik verontschuldigde me voor mijn plotse vertrek. Het gesprek verliep zo stroef, dat het niet tot een afspraak kwam. Van een wederzijdse vriend hoorde ik anderhalf jaar later, dat Diny was bevallen en ze een half jaar later gescheiden waren. Het huis was volgens hem verkocht. Geen van beiden heb ik ooit nog gezien of gesproken.